

H A N D - B O E K
D E R
N A T U U R L I J K E H I S T O R I E
O F
N A T U U R - G E S C H I E D E N I S ,

D O O R
J. F. B L U M E N B A C H ,

H O F - R A A D E N H O O G L E E R A A R T E G O T T I N G E N ;

U I T H E T

H O O G D U I T S C H V E R T A A L D , V E R M E E R -
D E R D E N T E N D I E N S T E V O O R A L D E R
N E D E R L A N D E R S I N G E R I C H T ,

D O O R
J. A. B E N N E T E N G. V A N O L I V I E R .

M E T A F B E E L D I N G E N .

T e L E T D E N b i j
L. H E R D I N G H.
M D C C C I L

gebruikt heeft. Men zegt, dat het vleesch van den Elephant veel overeenkomst met dat van het rund-vee heeft. Zijne gedroogde mist, wordt op Ceilon, in plaats van koolen gebrand en ook door de pottebakkers onder de kleij gemengd. (*)

XL. RHINOCEROS. DE NEUSHOORN.
De Rhinoceros.

Kent. *Eén kegelvormige hoorn, die van binnen niet hol is en op de neus zit.*

1. R. UNICORNIS. De Afiatische Neushoorn, De eenhoornige Rhinoceros. *Le Rhinoceros d'Asie. The Asiatic Rhinoceros. Das Asiatische Nashorn.*

Kent. *Eén enkele hoorn. Boven en onder vier voortanden, waar van de onderste kegelvormig, de bovenste eenigzints gekwabt zijn, geen hoek-tanden.*

BUFFON Tom. XI. Pl. VII. p. 174. B. S. ALBINI
Hist. Musculorum Corp. Hum. Tab. IV. & VIII. en
J. E. RIDINGER's Afbeelding 1748. uitgeg.
Verg. HOUTT. I. D. II. St. bl. 329.

Dit dier, dat in Oost-Indiën woont, heeft aan het einde der bovenlip, een' snuitachtigen, zeer beweeg-

(*) Uitmuntende ontleedkundige beschrijvingen en aanmerkingen, zo wel de in- als uitwendige deelen van dit Dier betreffende, zijn te vinden in het kort doch zeer belangrijk Bericht van de ontleding eenes jongen Elephants door P. CAMPER in 1774. in 8vo uitgegeeven. — Zie ook eenige bijzonderheden raakende den Elephant, die eenige jaaren te Napels heeft geleefd, in de UITGEZ. VERHANDEL. 3. D. bl. 253 en volg. VERT.

wéegbaaren haak, van welken het zich tot het aanvat-
ten en opheffen van kleine dingen zeer geschikt, be-
dient. Evenwel is het over het geheel genomen,
een zeer dom dier. Zijne huid heeft het aanzien
van geplooid te zijn, en is voor het overige ruuw
en rimpelig. De hoorn die hij op den neus draagt,
is niet gelijk bij andere gehoornde dieren, aan het
been vast, maar alleen met de huid zaamen ge-
groeid. Schoon het waar is, dat de Rhinoceros
voor den Elephant de vlugt neemt, is het echter
een verkeerd voorgeven, dat er tusfchen deeze die-
ren, eene als aangeboorene en altoosduurende vij-
andschap zoude plaats hebben.

2. R. BICORNIS. De tweehoornige of Afri-
kaanfche Rhinoceros. *Le Rhinoceros d'Afrique.*
Das Africanfche Nashorn.

Kent. *Twee hoornen voor elkander. noch voor- noch*
hoek-tanden.

BUFFON *Suppl. Tom. VI. Pl. VI. p. 78. P. CAMPER*
Natuurk. Verhandel. bl. 146. Tab. I II. & III.
Vergel. HOUTT. I. D. II. St. p. 347. & GME-
LIN in de *Verhandel. der Haarl. Maatschappij.*
IX. D. III. St. bl. 632.

Deeze bewoont de zuidelijke deelen van Afrika,
de Kaap de Goede Hoop enz. zijn tweede hoorn
is kleiner dan de eerste, en staat opwaards naar
het voorhoofd gericht.

XLI. HIPPOPOTAMUS. HET RIVIER-
PAARD.

Kent. *De voortanden der bovenkaak zijn van el-*
kander afgescheiden, de onderste buitenvaards omgebo-
gens

B. Twijfelachtige.

1. Zoo als b. v. van eene twijfelachtige soort van het Beeren-geslacht (*Ursus spelaeus?*) die, en dat zelfs bij verbaazende meeningten in het zoogenaamde Draakenhol, aan het Karpatische gebergte; gelijk ook in het Schwarzfelder grot, op den Haartz en in het Gai-

Ten minsten was dat geene, hetwelk ik zelve van de laatste gezien heb, niet anders dan eene enkele omkorsing (*incrustatie*) van zeer nieuwen oorsprong, b. v. het bekkeneel dat eenigen tijd in met kalk bezwangerd water gelegen moet hebben, en daar door even zoo spoedig omkorst is geworden, als veele andere kunstzaaken, die men op deeze wijze in het Karels-bad, of in het Bagni di San Filippo legt, ten einde die met eene korst te laten overtrekken.

En wat de eersten betreft, omtrend velen derzelven zal het thans niet meer nodig zijn de ongegrondheid omslachtig te bewijzen der meening, waar in men deswegens geweest is, gelijk bij voorb. omtrend dien fraaien versteenden Europeischen Meerval (*Silurus glanis* LINN.) die door den ouden SCHEUCHSER voor eenen in den zond-vloed verdronken mensch (noemende hij denzelven ook daarom *homo diluvii testis*) gehouden wierd — noch ook wegens de Visch-Otters-pooten, in Bitumineuse Mergel Schiefer versteend, die door wijlen den Berg-RandRIES voor kinder-handjens aangezlen zijn. Evenwel heeft de Heer SPALLANZANI door zijne zoostellige beweeting (in het III. D. der *Memorie della Societa Italiana*, p. 452. en volg. medegedeeld) dat naamlijk het beender-zamenlijmzel (*Beender-breccie*) op het Eiland Cerigo, van Anthropolithen als wemelen

Gailenreuter Hol op den Fichtelberg voorkomen (*).

2. Van eene eigen foort van Elanden (*Alce gigantea?*) die vooral in Ierland uitgegraaven worden, en zich door hunne verbaazende grootte onderscheiden. Van veelen is het bekkeneel bijna een elle lang, en de beide einden van het gewei (dat soms eenige honderde ponden weegt) omtrend veertien voeten van elkander verwijderd. — Ten

3. Van uitermaaten groote Elephanten, (*Elephas primigenius?*) (de zogenaamde Reusenbeenderen (†) onzer eenvoudige voorouderen); welke onder anderen ook in menigte in Duitschland voorkomen (§), gelijk bij voorb. dat beroemde

zoude, menigen Mineralogist op nieuw aan het dwaalen gebracht. Ik hebbe echter door de vriendschappelijke goedwilligheid van den wegens zijne herhaalde reizen naar het Oosten inzonderheid beroemden Heer HAWKINS, eenen voorraad van deeze beroemde Beender-Breccie bekomen, en naa het strengst beenkundig onderzoek, even zoo weinig blijk van menschen-gebeente daar in gevonden, als in die, op gronden van Delfstof- en Aardrijks-kunde, volkomen daar naar gelijkende Stukken, welke ik zoo van Gibraltar, als van de kusten van Dalmatien bezitte.

(*) J. C. ROSENMÜLLER *Beyträge zur Geschichte fossiler Knochen* / I. St. Leipz. 1795. 8vo.

(†) Zie VOIGT *Magazin* V. B. I St. 1. 16. u. f.

(§) J. H. MERCK *Lettres sur les os fossiles d'Elephants & de Rhinoceros qui se trouvent en Allemagne* &c. I. III. St. Darmstadt 1783. &c. 4to.

de geraamte eenes Elephants, dat in 1695, bij Burg-Tonna, tusfchen Gotha en Langenfaltza in Thuringen is uitgegraaven enz. eindelijk ten

4. Van eene foort van Rhinoceros (*Rhinoceros antiquitatis?*) die zeer veel in Siberien; hoewel ook in Duitschland, gelijk bij voorb. bij Herzberg op den Haartz (*), bij Burg-Tonna (†), en elders gevonden wordt.

C. Geheel onbekende.

Ten voorbeelde uit zo veele voorhandene, halen wij alleenlijk aan het Collofale, gedrochtelijk landdier der voorwaereld, naamlijk den Mammouth (*Mammuth Ohioticum*) waar van de beenderen inzonderheid aan de Rivjer de Ohio in Noord-America en ook elders, in menigte zijn uitgegraaven, en het welk zich onder anderen ook door de daar aan alleen eigene opmerkelijke gedaante zijner verbaazende groote hoektanden (zie *Abbildungen Natur-Hiftor. gegenstände/ tab. 19.*) van de overige dierlijke Schepfelen der voorwaereld onderscheidt (§). Vergel. HOUTT. III. D. 1. St. bl. 194—222.

VER-

(*) HOLLMANN in *Comment. Societ. Scientiar. Gotting. T. II. p. 215—280.*

(†) Zie VOIGT *Magazin. III. B. 4 St. f. 2. u. f.*

(§) Zie ook N. WITSEN *Befchrijving van Noord-en Oost-Tartartjen. II. D. p. 746. Amft. 1705. in fol.* alwaar men de afbeelding vindt van het bekkeneel en kaakebeen van den Mammouth, zoo als het in 't Jaar 1702 bij Vergaturia in Siberien is uitgegraaven.

VERT.